

בע"א (חדרה) 56262-12-13 - מוחמד קבהה נ' עיריית חדרה

בע"א (חדרה) 56262-12-13 - מוחמד קבהה נ' עיריית חדרה

בע"א (חדרה) 56262-12-13

מוחמד קבהה

נגד

עיריית חדרה

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לעניינים מקומיים בחדרה

[06.02.2014]

כב' השופטת טל תדמור-זמיר

החלטה

בפני בקשה לביטול 7 דו"חות חניה: דו"ח מס' 6975254 מיום 5.12.96; דו"ח מס' 10653251 מיום 6.6.97; דו"ח מס' 13073754 מיום 24.9.97; דו"ח מס' 5817960 מיום 21.3.01; דו"ח מס' 13688563 מיום 15.4.03; דו"ח מס' 20269460 מיום 19.3.04 ודו"ח מס' 17865282 מיום 18.5.04 (להלן: "הדו"חות") שניתן למבקש בתחום שיפוטה של המשיבה.

טענות הצדדים

המבקש טוען כי מעולם לא קיבל הדו"חות ואך ביום 23.12.13 נודע לו לראשונה אודותיהם, עת הגיעו לביתו מעקלים וביקשו להוציא מיטלטלין מדירתו. באותן נסיבות שילם המבקש למעקלים את סכום החוב בסך של 5,762 ₪ "תחת מחאה", ועתה מבקש הוא להשיב הסכום לידיו בשל התיישנות העבירה.

המשיבה הסכימה לביטול דו"ח מס' 10653251 מיום 6.6.97 ודו"ח מס' 6975254 מיום 5.12.96, שכן בהתייחס לדו"חות אלה לא אותרו אישורי משלוח הודעת תשלום קנס.

בהתייחס ליתר חמשת הדו"חות, טוענת המשיבה כי היא שלחה למבקש הודעות תשלום קנס בגינם בדואר רשום, במועד הקבוע בחוק (נספח ב' לתגובה) ולכן יש לראות את המבקש כאילו הורשע ונגזר עליו הקנס, מאחר וחלפו המועדים הקצובים בחוק להגשת בקשה להישפט והמבקש לא העלה כל טעם לאיחור בהגשת בקשתו.

המשיבה אף צרפה לתגובתה אישורי מסירה אישית וכן אזהרות במסירה אישית ואישורי משלוח דברי דואר רשום (נספחים ג' ו-ד' לתגובה) וטענה כי משכך, יש לדחות את טענת התיישנות העבירה.

כן טוענת המשיבה כי אין בנסיבות המקרה משום נסיבות חריגות המצדיקות קיום דיון במעמד הצדדים ויש לדחות את הבקשה.

דין

לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה לה סבורה אני כי דין הבקשה להתקבל באופן חלקי, כפי שיפורט להלן:
באשר לדו"ח מס' 10653251 מיום 6.6.97 ודו"ח מס' 6975254 מיום 5.12.96 - לאור הסכמת המשיבה, אני מורה על ביטולם מחמת התיישנות.

באשר לדו"ח מס' 20269460 מיום 19.3.04 - דין הבקשה להתקבל, ואפרט.

עבירת החניה שבגינה נקנס המבקש הינה עבירת קנס מסוג ברירת משפט שחלות עליה הוראות סעיפים 228-230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ); הליך של ברירת משפט נפתח בהמצאה כדין של הודעת תשלום קנס המפרטת, בין היתר, את העבירה ואת שיעור הקנס שנקבע לה, כעולה מהוראות סעיף 228(ב) לחסד"פ.

הודעה זו היא מסמך קונסטיטוטיווי ומסירתה לנאשם פותחת את ההליך הפלילי נגדו (רע"פ 7752/00 ניר נ' מדינת ישראל 15.5.02).

תקנה 41(א) לתקנות סדר הדין הפלילי התשל"ד - 1974 (להלן: "התקנות") קובעת כי בעבירות קנס של העמדת רכב במקום שהעמדתו אסורה לפי חיקוק, מותר להצמיד לרכב הודעה על מעשה העבירה. במידה ולא שולם הקנס במועד שנקבע בהודעה ובעל הרכב לא ביקש להישפט, על הרשות החובה להמציא הודעת תשלום קנס חדשה בהתאם להוראות תקנה 41(ב) הקובעת: "לא שולם הקנס במועד שנקבע בהודעה שהוצמדה לרכב ולא ביקש בעל הרכב להישפט תוך אותו מועד, תומצא לבעל הרכב הרשום ברשות הרישוי הודעת תשלום קנס חדשה".

עבירת קנס הינה עבירה מסוג "ברירת משפט" שהיא עבירת "חטא" ועל כן מתיישנת היא תוך שנה מיום ביצועה. כי כך, נדרשת המשיבה להמציא למבקשת את הודעת תשלום הקנס - בדואר רשום - בתוך שנה מיום ביצוע העבירה (סעיף 225א(א) לחסד"פ).

ישנן סיבות שונות להגיון שאחרי התיישנות העבירה וביניהן הרצון לגרום לרשויות לנהוג ביעילות ותוך זמן סביר, הרצון כי זכרון העדים לאירוע יהיה טרי וכי חומר הראיות יהיה נגיש. לצד אלה ניצבת הגישה כי לא ייתכן למשוך הליכים מעבר לפרק זמן סביר.

על בסיס הרציונל האמור נקבעו פרקי זמן שונים של התיישנות מעבירה לעבירה, על פי חומרתן, כשלעבירה מסוג "חטא" נקבעה כאמור תקופת התיישנות של שנה.

נלמד אם כן, כי על הרשות להודיע לאזרח על ביצוע עבירת חניה תוך שנה מיום ביצועה. אדון עתה בדרכי ההודעה. סעיף 237(א) לחסד"פ קובע כי:

237. (א) מסמך שיש להמציאו לאדם לפי חוק זה, המצאתו תהיה באחת מאלה:

- (1) במסירה לידי; ובאין למצאו במקום מגוריו או במקום עסקו - לידי בן משפחתו הגר עמו ונראה שמלאו לו שמונה עשרה שנים, ובתאגיד ובחבר בני-אדם - במסירה במשרדו הרשום או לידי אדם המורשה כדין לייצגו;
- (2) במשלוח מכתב רשום לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר בני האדם, עם אישור מסירה; בית המשפט רשאי לראות את התאריך שבאישור המסירה כתאריך ההמצאה.

תקנה 44 א לתקנות מוסיפה על הוראה זו וקובעת חזקת מסירה. זו לשונה:

"44א. בעבירות תעבורה שעליהן חל סעיף 239 לחוק ובעבירות קנס רואים את ההודעה על ביצוע העבירה,

ההודעה לתשלום קנס או ההזמנה למשפט, לענין עבירת קנס כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלן" (ההדגשות שלי - ט.ת.ז.).

דהיינו, המחוקק אינו דורש מהרשות להודיע לנאשם בבירור ואף לא לשלוח לו דואר רשום עם אישור מסירה. כל שנדרש הוא משלוח הודעה בדואר רשום, או אז עובר נטל הראיה ישירות אל כתפי הנאשם להוכיח כי לא הודע לו. אם לסכם האמור עד כה, הרי שהדרישות מהרשות פשוטות. מקום בו אדם עבר עבירה ולא ניתנה לו במקום הזמנה על ידי פקח, על הרשות להודיעו על קיום העבירה בדואר רשום, תוך שנה מיום ביצוע העבירה. לא עשתה כן - התיישנה העבירה.

בענייננו מבקשת המשיבה לקבוע כי בוצעה המצאה כדין של הדו"ח בדואר רשום, תוך שנה מיום ביצוע העבירה, בהסתמך על תדפיס "קובץ הודעות תשלום קנס" ממנו עולה, לטענתה, כי דו"ח 20269460 נשלח בדואר רשום במועד המצוין על גבי התדפיס (נספח ב' לתגובה) (להלן: "התדפיס").

המשיבה לא צרפה לתדפיס אישור דואר ישראל בדבר משלוח הדו"ח מושא התדפיס בדואר רשום, פגם שניתן היה לרפא, לו היה בידיה אישור מסירה של דבר הדואר, אף ממועד מאוחר יותר.

נשאלת השאלה, אם כן, האם יכול התדפיס להוות ראיה לאישור בדבר משלוח בדואר רשום כמצוות המחוקק? על מנת לסבר את האוזן יובהר כי מעיון בתדפיס עולה כי במקור מכיל הוא רשימה ארוכה של דברי דואר אשר נמסרו לדואר, על מנת שישלחו בדואר רשום. כל הדו"חות הנזכרים בתדפיס מחוקים, למעט הדו"ח הרלבנטי, המתייחס למבקש. בראש התדפיס רשומים הפרטים כדלקמן:

"רשות החניה, עיריית חדרה, קובץ הודעות תשלום קנס".

בפינה השמאלית העליונה של התדפיס מצוין תאריך ומתחת מפורטים דברי הדואר לפי מס' רץ, שם משפחה, שם פרטי, כתובת ומספר הדו"ח (זאת ניתן ללמוד כאמור, אך מהשורה הבודדת בה מופיעים פרטי המבקש, שכן יתר הפרטים, מחוקים).

אישור משלוח דבר דואר רשום הינו אישור מודפס של רשות הדואר אשר מצוין, בין היתר, את מועד משלוח הדואר הרשום על ידי רשות הדואר, הלכה למעשה. עיון בתדפיס מעלה כי אין מדובר באישור משלוח דואר רשום, אלא לכל היותר באישור על מסירה למשלוח בדואר רשום.

משכך, אני סבורה כי אין די באותו תדפיס כדי להוכיח שדבר הדואר אכן נשלח למבקש בדואר רשום תוך שנה ממועד ביצוע העבירה. רוצה לומר, כי בהעדר אישור על משלוח דבר דואר רשום (להבדיל מאישור על מסירת דבר דואר לבית הדואר), לא הוכח כי הדו"ח אכן נשלח למבקש בדואר רשום תוך שנה מיום ביצוע העבירה ובנסיבות הרי שלא קמה חזקת המסירה.

כן סבורה אני כי אף בחותמת הדואר המופיעה על גבי התדפיס אין כדי לסייע למשיבה, שכן כל שניתן ללמוד מהחותמת הוא שהרשימה אכן התקבלה בבית הדואר ואין בה כדי להעיד על משלוח דבר הדואר בדואר רשום, בפועל. בית המשפט בתוך עמו הוא יושב ולא נסתרת מעיניו הטענה לפיה אזרחים רבים יושבים בחיבוק ידיים, מתעלמים מקיומם של דו"חות חניה נגדם ואך משמגיעה החרב אל סף צווארם, פונים הם לבית המשפט בטענות שונות ומשונות ובית המשפט צריך למנוע מהם לפעול בדרך נלוזה זו.

אלא שלטענה זו יש להשיב כי על מנת להילחם בתופעה האמורה, צריכה הרשות בראש ובראשונה לפעול, כנדרש מכל אזרח, על פי הוראות הדין.

נסיון החיים, כמו גם הנסיון השיפוטי מלמדים כי לא תמיד מגיע דואר רשום למי שנשלח לו ובכל זאת החליט המחוקק ללכת לקראת הרשות ולקבוע את חזקת המסירה.

על בית המשפט לדקדק דווקא במעשי ופעולות הרשות שכן בית המשפט אמון על שמירת שלטון החוק. אך לאחר שתעמוד הרשות בדרישות החוק, ניתן יהא לפנות בדרישות לאזרח.

איני מתעלמת מאי הנוחות שהחלטה זו עלולה לגרום לעומד ומתבונן מהצד, שיכול ויאמר כי יצא חוטא נשכר. אלא שבנסיבות שפורטו לעיל אין הדבר כך. כל שהיה על המשיבה לעשות הוא להציג אישור המעיד כי ביום אנשלח למבקש דואר רשום ואין למשיבה להלין אלא על עצמה, על שלא הקפידה למלא אחר הוראות החוק ויצאה ידי חובתה בהגשת התדפיס האמור.

כן יש לזכור כי תנאי לקיומו של הליך הוגן הוא שאדם שהליך נפתח כנגדו ידע על כך. בפרט כאשר מדובר בהליך גבייה אשר טומן אפשרות לנקיטת הליכי גבייה מנהליים העלולים להיות פוגעניים ולהסב לו הוצאות לשם תשלום החוב (ראו דברי כב' הש' פוגלמן במסגרת רע"א 5255/11 עיריית הרצליה נ' אברהם חנוך כרם (11.6.13)). לאור שפורט לעיל, אני סבורה כי המשיבה לא עמדה בנטל הראיה המוטל עליה ולכן מורה על ביטול דו"ח מס' 20269460 מיום 19.3.04, מחמת התיישנות.

באשר לדוח"ות מס' *****; 13073754; 13688563; 17865282 - דין הבקשה להידחות, ואנמק.

הדו"חות האמורים ניתנו למבקש בשנים 1997-2004 והמועד להישפט בגינם חלף זה מכבר. סעיף 229 (ח2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"); קובע כי במידה ולא הוגשה בקשה להישפט במועדים הקצובים בחוק יראו את הנאשם כמי שהורשע בבית המשפט ונגזר עליו הקנס הנקוב בהודעת תשלום הקנס.

עיון בנספחים א', ג' ו-ד' לתגובה מעלה כי המשיבה המציאה למבקש דרישות תשלום בגין דו"חות אלו במסירה אישית (בגין דו"חות מס' 5817960 ו-13073754 - בוצעה מסירה אישית ביום 18.8.04; בגין דו"ח מס' 13688563 - בוצעה מסירה אישית ביום 11.5.10 ואף נמסר כתב הרשאה לתפיסת מטלטלין ומכירתם ביום 24.7.06 ובגין דו"ח מס' 17865282 - בוצעה מסירה אישית ביום 24.5.10).

סעיף 230 לחסד"פ קובע כי "בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו". שבתי ועיינתי בבקשת המבקשת בנסותי למצוא תשובה לשאלה מדוע ישב המבקש בחיבוק ידיים כל השנים מאז קבלת דרישות התשלום בדואר רשום, ולכל המאוחר מאז שנת 2010, אולם לא מצאתי כל טעם או הסבר לשאלה האמורה. נשאלת השאלה מדוע לא פנה כבר אז לבית המשפט בבקשות מתאימות?

באשר למועד הגשת בקשה להישפט, יפים דברי כב' הש' ג'ובראן ברע"פ 11165/08 אריה שורשי נ' עיריית תל - אביב - אגף החניה (2.6.09):

"כפי שעמד על כך בית המשפט לעניינים מקומיים, המבקש לא השכיל להגיש את בקשתו להישפט במועדים שנקבעו לכך בחוק, ולא העלה נימוק כלשהו אשר הצדיק חריגה מהכלל ודיון בטענותיו לגופן, לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי. (...) משפנה לבית המשפט כשלוש שנים לאחר פקיעת המועד שנקבע לכך בחוק, ומשהפך פסק דינו לחלוט, לא מצאתי פגם בהחלטת בית המשפט לעניינים מקומיים, אשר אושרה על ידי בית המשפט המחוזי, כי אין מקום לקבל את בקשתו להארכת מועד להגשת בקשה למתן רשות להישפט".

וכן דבריו ברע"פ 329/10 סדגר נ' מ"י (27.1.10):

"עסקינן בעבירה מסוג "ברירת משפט". על כן יש להראות כי האיחור בהגשת הבקשה להישפט נובע מסיבות סבירות, שכן הנחת היסוד של המחוקק בעבירות מסוג זה היא כי הנאשם כלל אינו מעוניין להישפט בגין מעשיו. שונה מצב זה ממקרה בו לנאשם זכות להישפט מלכתחילה, כברירת מחדל, וניתן פסק דין בהיעדרו, שאז ישנו מקום לשקול ביתר שאת אם ישנו מקום לבטל את הרשעתו (ראו רע"פ 1260/09 סעיד נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 2.6.2009)). לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם הנאשם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שקיימים נימוקים מיוחדים שיפורטו בהחלטה. הדרישה לנימוקים מיוחדים אינה בגדר סרח עודף מילולי מיותר; היא באה להקנות להחלטה להתיר שפיטה באיחור, הצדקה מהותית. דרישה זו לנימוקים מיוחדים מצמצמת את שיקול דעת בית המשפט, וזאת על מנת לא לפגוע בתכליות המיוחדות העומדות בבסיס קיומם של סדרי הדין המיוחדים בעבירות מסוג "ברירת משפט". אכן לכל אדם הזכות ליומו בבית המשפט, ואולם זכות זו אינה מוחלטת ומולה עומדים זכויות ואינטרסים נוגדים. מתן אפשרות במקרים מסוימים להרשיע אדם בהיעדרו או למנוע ממנו להישפט במקרים מסוימים משקפת את "האיזון אותו קבע המחוקק בין זכותו של הנאשם לנכוח במשפטו לבין הצורך בניהול יעיל של ההליך המשפטי" (ע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' מנחם (טרם פורסם, 6.1.2009)).

כן ראו ע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' שרון מנחם (6.1.09) שם שב בית המשפט העליון על ההלכה שנקבעה

ברע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 793 בציינו:

"נחזור, אפוא ונדגיש כי בקשה לביטול פסק דין אין להגיש באופן סתמי וללא ביסוס הטענות המועלות בה. כפי שנקבע בעניין איטליא על המבקש להעלות בבקשתו לביטול פסק הדין את כל טענותיו, כולל אסמכתאות להן ותצהיר מטעמו התומך בבקשתו, ככל הנדרש. בית המשפט המעיין בבקשת הביטול מוסמך לדחותה על סמך האמור בה בלבד; כך ייעשה בוודאי אם הטענות אינן מאומתות והבקשה אינה מגלה עילה לביטול פסק הדין. בית המשפט מוסמך גם לבקש את תגובת המדינה לבקשה, אם ראה צורך בכך, ובנסיבות מתאימות וחריגות אף יזמן את הצדדים לדיון בבקשה אם יראה לנכון".

באשר לטענות המבקש לפיהן המשיבה לא נקטה בהליכים לגביית החוב וכן טענות בהתייחס לגובה החוב, הרי שטענות אלה נוגעות להתיישנות הקנס ומשכך אינן במסגרת סמכותו העניינית של בית משפט זה (ראה לעניין זה ע"פ 3482/99 אריה פסי נ' מדינת ישראל (16.12.99)).

סוף דבר

לאור שפורט לעיל, הבקשה מתקבלת באופן חלקי כך שדו"ח מס' 10653251 מיום 6.6.97, דו"ח מס' 6975254 מיום 5.12.96 ודו"ח מס' 20269460 מיום 19.3.04 יבוטלו מחמת התיישנות.

המשיבה תפעל להשבת הכספים שנגבו בגין דו"חות אלה למבקש.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ו' אדר תשע"ד, 06 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.